

Bruselj, 9. junij 2022
(OR. en)

10064/22

FIN 648

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	8. junij 2022
Prejemnik:	Generalni sekretariat Sveta
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 401 final
Zadeva:	POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU - proračunsko leto 2021

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 401 final.

Priloga: COM(2022) 401 final

Strasbourg, 7.6.2022
COM(2022) 401 final

POROČILO KOMISIJE

EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN RAČUNSKEMU SODIŠČU

**Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU - proračunsko
leto 2021**

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU

Zvezek I

Proračunsko leto
2021

#EUBUDGET

Integrirano finančno poročanje in
poročanje o odgovornosti za
leto 2021

Evropska komisija ni odgovorna za posledice ponovne uporabe te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2022

© Evropska unija, 2022

Politika o ponovni uporabi dokumentov Evropske komisije se izvaja s Sklepom Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39). Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za vsakršno uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, bo morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno zadevne imetnike pravic.

Vse fotografije © Evropska unija, razen če je navedeno drugače.

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 –
Zvezek I

Print	ISBN 978-92-76-49919-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/022851	KV-AQ-22-001-SL-C
PDF	ISBN 978-92-76-49892-6	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/093153	KV-AQ-22-001-SL-N

Na voljo tudi:

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 –
Zvezek II – Priloge

Print	ISBN 978-92-76-51013-0	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/733952	KV-AQ-22-002-SL-C
PDF	ISBN 978-92-76-51012-3	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/285345	KV-AQ-22-002-SL-N

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 –
Zvezek III – Tehnične priloge

Print	ISBN 978-92-76-51105-2	ISSN 2599-7084	doi:10.2761/762638	KV-AQ-22-003-SL-C
PDF	ISBN 978-92-76-51104-5	ISSN 2599-7092	doi:10.2761/064137	KV-AQ-22-003-SL-N

Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021 je skupaj s prilogami glavni prispevek Komisije k letnemu postopku razrešnice ⁽¹⁾, s katerim Evropski parlament in Svet podrobno proučita izvrševanje proračuna EU. Izpolnjuje obveznosti Komisije po Pogodbi o delovanju Evropske unije ⁽²⁾ in finančni uredbi ⁽³⁾. Izvrševanje proračuna EU je skupna odgovornost. Komisija sodeluje z državami članicami ter drugimi partnerji in organizacijami.

Poročilo je sestavljeno iz treh zvezkov, kot je opisano v nadaljevanju.

- Zvezek I vsebuje ključna dejstva in dosežke v zvezi z upravljanjem proračuna za leto 2021.
- Zvezek II predstavlja celovitejšo sliko izvrševanja proračuna EU. Priloga 1 vsebuje pregled smotrnosti izvrševanja proračuna EU v letu 2021. Priloga 2 vsebuje splošen pregled notranje kontrole in finančnega poslovanja. Priloga 3 zajema vidike smotrnosti in skladnosti mehanizma za okrevanje in odpornost.
- Zvezek III vsebuje tehnične priloge, ki podpirajo poročilo. Vključuje Prilogo 4 „Pregled smotrnosti programov“, ki vsebuje podrobne informacije o smotrnosti posameznih programov.

To poročilo je del širšega celovitega svežnja finančnih poročil in poročil o odgovornosti ⁽⁴⁾, ki vključuje tudi konsolidirani letni zaključni račun ⁽⁵⁾, dolgoročno napoved prihodnjih prilivov in odlivov, ki zajema naslednjih pet let ⁽⁶⁾, poročilo o notranjih revizijah ⁽⁷⁾ in poročilo o nadaljnjem ukrepanju po razrešnici ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Letni postopek razrešnice je postopek, s katerim Evropski parlament in Svet dokončno odobrita izvrševanje proračuna za določeno leto in zagotovita, da Komisija prevzame politično odgovornost za izvrševanje proračuna EU (https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/eu-budget/how-it-works/annual-lifecycle/assessment/parliaments-approval_sl).

⁽²⁾ Člen 318 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁽³⁾ Člen 247(1), točki (b) in (e), finančne uredbe.

⁽⁴⁾ Člen 247 finančne uredbe.

⁽⁵⁾ Člen 246 finančne uredbe.

⁽⁶⁾ Člen 247(1), točka (c), finančne uredbe.

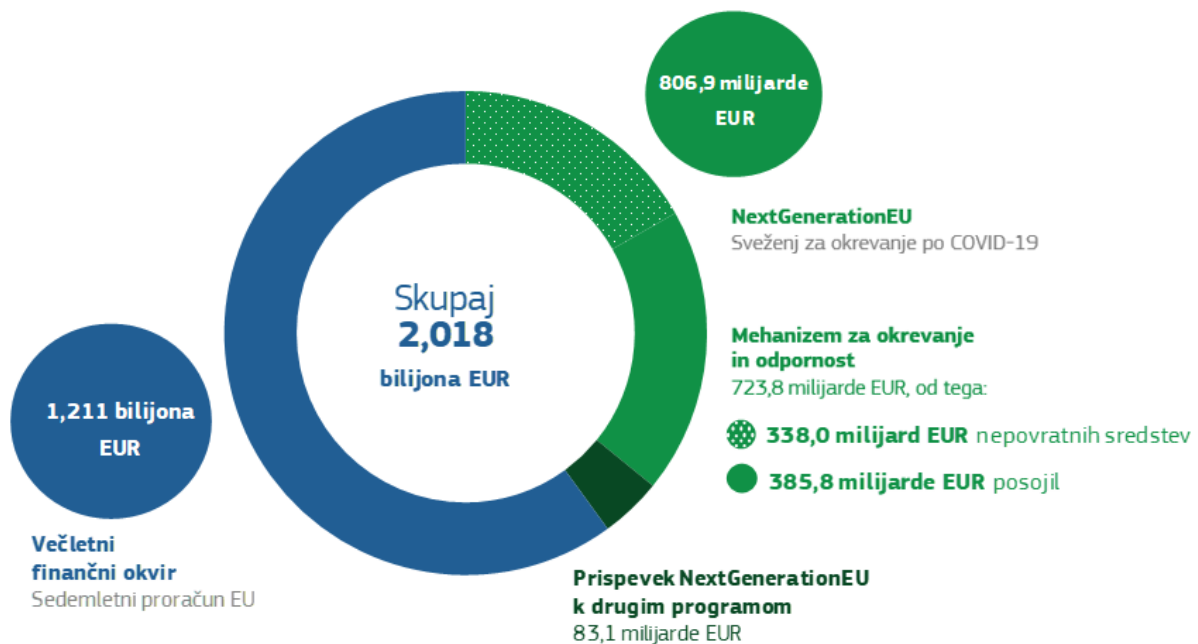
⁽⁷⁾ Člen 118(8) finančne uredbe.

⁽⁸⁾ Člen 261(3) finančne uredbe.

Spoprijemanje z izzivom: EU vlaga v bolj zeleno, digitalno in odporno prihodnost

EU je leta 2021 pokazala solidarnost in moč ter se zoperstavila krizi brez primere. Solidarnost je bila ključna za zaježitev pandemije COVID-19 ter ublažitev njenih gospodarskih in socialnih posledic. Po skupnem naročanju cepiv z inovativno uporabo proračuna EU prek instrumenta za nujno pomoč v Uniji smo bili priča največji in najhitrejši izvedbi cepljenja v zgodovini EU. Iz proračuna EU se je financirala tudi infrastruktura za izdajanje in preverjanje digitalnih COVID potrdil EU, ki je postavila standard tudi daleč prek meja EU. EU je državljanom in podjetjem pomagala premagovati posledice krize. Hkrati se je odzvala na globalne izzive.

EU je uspela ne le premagati krizo, temveč je tudi izkoristila priložnosti, ki so zaradi nje nastale. S proračunom EU je Evropa pripravljena na prihodnost, saj je v njem predviden njen odziv na ključne izzive podnebnih ukrepov in digitalizacije. Z njim se vlaga v bolj trajnostno in odporno prihodnost EU in njenih držav članic. Namenski instrument za okrevanje NextGenerationEU je skupaj z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027 v središču skupnega ukrepanja EU. Z rekordnim svežnjem spodbud v višini več kot 2 bilijona EUR se je gospodarstvo EU leta 2021 začelo spet krepiti, in to hitreje, kot je bilo pričakovano.

Večletni finančni okvir EU za obdobje 2021–2027 in instrument NextGenerationEU. Vsi zneski so v milijardah EUR v tekočih cenah.

Vir: Evropska komisija.

Instrument NextGenerationEU deluje na podlagi prilagojenega pristopa, usmerjenega v smotrnost. S tem doslej najobsežnejšim instrumentom v vrednosti do 807 milijard EUR⁽⁹⁾ so se drastično povečala sredstva proračuna EU. Njegov ključni program, mehanizem za okrevanje in odpornost, je edinstveno in inovativno orodje za financiranje naložb in reform. Države članice

⁽⁹⁾ 807 milijard EUR v tekočih cenah, 750 milijard EUR v cenah iz leta 2018.

predložijo svoje načrte za okrevanje in odpornost, ki vključujejo reforme in naložbe, ki ustrezajo šestim širšim področjem politike v okviru mehanizma, priporočilom za posamezne države, ki jih je Svet sprejel v okviru evropskega semestra, ter zelenim in digitalnim ciljem. Financiranje, zagotovljeno v okviru mehanizma, je odvisno od uspešnega izvajanja naložb in reform iz načrtov v skladu s poudarkom na smotnosti novega dolgoročnega proračuna (glej okvir v nadaljevanju). Do konca leta je bilo sprejetih 22 nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost.

Dolgoročni proračun in instrument NextGenerationEU: proračun EU je osredotočen na doseganje ciljev

Smotnost in rezultati so v središču novega dolgoročnega proračuna in instrumenta NextGenerationEU. Novi programi so zasnovani tako, da zagotavljajo oprijemljive rezultate na terenu. V primeru mehanizma za okrevanje gospodarstva in odpornost so plačila izrecno povezana s tem, da države članice dosežejo mejnike in cilje. Poleg tega vsak program EU vsebuje jasne in ambiciozne cilje ter z njimi povezane kazalnike, ki pripomorejo k doseganju teh ciljev. Komisija je junija 2021 objavila sporočilo, v katerem je opisala novi okvir smotnosti ⁽¹⁰⁾.

Novi dolgoročni proračun je tudi priložnost za pregled učinkovitosti izvrševanja proračuna EU. Programi morajo zagotoviti celovitejši pristop k izzivom politike, na primer Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, ki v okviru proračuna EU združuje večino prejšnjih programov zunanjega delovanja EU. Drug primer je preoblikovanje izvajalskih agencij, pri čemer je Komisija ustanovila nove agencije, da bi njihove portfelje v celoti uskladila s strateškimi prednostnimi nalogami Komisije ter izkoristila sinergije med programi in politikami (kot je nova Evropska izvajalska agencija za zdravje in digitalno tehnologijo).

EU je državam članicam zagotovila likvidnost z uporabo vseh razpoložljivih proračunskih sredstev. Države članice so v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2021 prejele 64 milijard EUR – večinoma so jih v obliki predhodnega financiranja za nacionalne načrte za okrevanje in odpornost prejele države članice z odobrenimi načrti ⁽¹¹⁾. Izvajanje kohezijske politike se je v letu 2021 pospešilo, pri čemer je bilo državam članicam izplačanih rekordnih 69 milijard EUR. K temu je pripomogel tudi hiter odziv na krizo zaradi COVID-19. Naložbeni pobudi v odziv na koronavirus, vzpostavljeni leta 2020, sta omogočili popolnoma prožno mobilizacijo vseh preostalih sredstev v programih kohezijske politike za obdobje 2014–2020. 23 milijard EUR je bilo prerazporejenih zdravstvenemu sektorju in ukrepom za odpravo posledic krize. Poleg tega je bilo z dodatnim financiranjem iz instrumenta NextGenerationEU prek mehanizma REACT-EU izplačanih dodatnih 7 milijard EUR, kar pomeni, da so države članice v letu 2021 prejele skupno 140 milijard EUR likvidnih sredstev.

Poleg zagotavljanja likvidnosti je proračun EU sredstvo za evropsko solidarnost. Poleg pandemije COVID-19 so v številnih državah članicah velik davek terjale tudi naravne nesreče, kot so gozdni požari zaradi suše in hude poplave. EU je prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite prizadetim državam članicam zagotovila takojšnjo pomoč ob nesrečah v vrednosti 332 milijonov EUR. Leta 2021 je bil mehanizem aktiviran 114-krat. Leta 2022 je vojna v Ukrajini že sprožila največjo nujno operacijo od vzpostavitve mehanizma.

Prizadevanja za okrevanje so usmerjena v izgradnjo bolj zelene in digitalne prihodnosti. EU je povečala svoje ambicije glede financiranja, povezanega s podnebjem, na 30 % celotnega proračuna EU, vključno z instrumentom NextGenerationEU, kar odraža tudi globalne zaveze EU, vključno s Pariškim sporazumom in cilji trajnostnega razvoja. V okviru mehanizma za okrevanje in

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/communication-eu-budget-performance-framework-2021-2027_sl

⁽¹¹⁾ Za podrobnejše podatke glej Prilogo 3.

odpornost bo vsaj 37 % financiranja namenjenega naložbam in reformam za boj proti podnebnim spremembam ter vsaj 20 % za spodbujanje digitalnega prehoda. Številni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost, sprejeti do konca leta 2021, presegajo te minimalne zahteve, kar izraža skupno zavezanost dvojnemu podnebnemu in digitalnemu prehodu v EU. Na splošno so države članice namenile približno 40 % financiranja za boj proti podnebnim spremembam, približno 26 % pa za spodbujanje digitalnega prehoda. Nadomestitev energije iz fosilnih virov in digitalni prehod sta ključna ne le zato, da bi iz pandemije izšli močnejši, temveč tudi za krepitev naše odprte strateške avtonomije in odpornosti proti posledicam ruske vojne proti Ukrajini. Ključne prednostne naloge so poudarjene v spodnjem okviru.

Dvojni prehod v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost: ključne prednostne naloge na področju podnebja in digitalizacije

- V zvezi z blažitvijo in obravnavanjem podnebnih sprememb so približno tri četrtine financiranja usmerjene v energetski prehod in vzpostavitev trajnostnega prometa. Da bi do leta 2050 dosegli ogljično nevtralnost, je poudarek na povečanju oskrbe z energijo iz čistih virov in zmanjšanju povpraševanja po energiji na splošno. Področja naložb vključujejo krepitev proizvodnje energije iz obnovljivih virov in številne projekte, osredotočene na energijsko učinkovitost, na primer z izboljšanjem kakovosti stavb in izolacije.
- Da bi prispevali k digitalnemu prehodu in obravnavali njegove izzive, so reforme in naložbe na tem področju namenjene vzpostavitvi digitalnih javnih storitev (37 %), dvigu ravni digitalizacije podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij (20 %), ter zagotavljanju potrebnih digitalnih znanj in spretnosti ljudem, da bi lahko sodelovali pri teh spremembah (17 %) ⁽¹²⁾. V skladu s sporočilom o digitalnem desetletju ⁽¹³⁾, v katerem je opredeljen pomen digitalnih javnih storitev, ukrepi vključujejo rešitve e-uprave za posodobitev in izboljšanje postopkov v javni upravi, na primer z vključitvijo rešitev za e-identifikacijo v upravne procese in zagotavljanjem interoperabilnosti raznih digitalnih javnih platform.

Ključni splošni cilji politike EU, kot je boj proti podnebnim spremembam, so prvič v celoti vključeni v proračunske programe EU. Komisija v okviru svežnja *Letno poročilo o upravljanju in smotrnosti izvrševanja proračuna EU* predstavlja metodologije, ki se uporabljajo za spremljanje prispevka proračuna EU k trem takim ciljem politike

- Boj proti podnebnim spremembam, pri katerem posodobljena metodologija spremljanja temelji na razvrstitvi ukrepov na podlagi učinka. Ta cilj je dosledno vključen v vse ključne temeljne akte.
- Zaustavitev in obrnitev trenda izgube biotske raznovrstnosti, pri čemer je bila metodologija sledenja v veliki meri posodobljena na podoben način.
- Spodbujanje enakosti spolov, kjer se uporablja pilotna metodologija, kar odraža dejstvo, da lahko večina proračuna EU pozitivno prispeva k spodbujanju enakosti spolov.

EU se je na raznovrstne svetovne izzive odzvala z učinkovito in prožno uporabo proračuna EU.

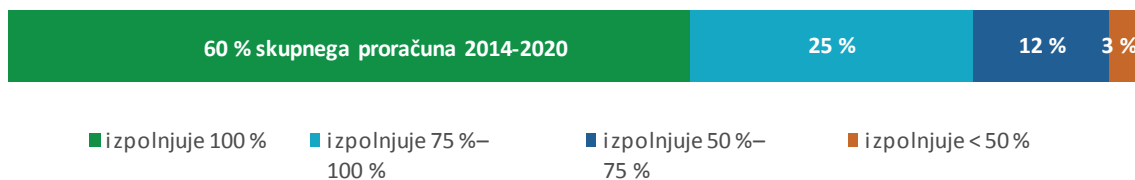
Da bi se odzvala na vrzel v strukturnih naložbah na svetovni ravni, je začela pobudo Global Gateway. V okviru te pobude bo med institucijami in državami članicami EU mobiliziranih 300 milijard EUR na podlagi pristopa Ekipe Evropa, podprle se bodo naložbe v digitalno, energetsko in prometno infrastrukturo ter okrepili zdravstveni, izobraževalni in raziskovalni sistemi. V središču pozornosti so obravnavanje neposrednih potreb, zagotavljanje cepiv proti COVID-19 tretjim državam

⁽¹²⁾ Številke ustrezajo izračunom, ki temeljijo na metodologijah iz prilog VI in VII k uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost.

⁽¹³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>

in podpiranje rešitev za begunsko krizo, ki so jo sprožili dogodki v Afganistanu in Siriji. Pomemben mejnik je bil proračunski dogovor, ki je bil jeseni 2021 priložen svežnju za sirske begunce. Hkrati so se leta 2021 že začele krepiti napetosti na vzhodnih mejah EU, kjer so se migracijska gibanja izkoristila za izvajanje političnega pritiska na EU. V proračunskem smislu so ti različni izzivi zahtevali proaktivno ponovno določitev prednostnih nalog in obsežno uporabo obstoječe prožnosti. Za zunanjo razsežnost je bilo porabljenih 0,9 milijarde EUR, kar je največji del proračunskih okrepitev v višini 2 milijard EUR, uporabljenih v letu 2021.

Na prehodu med dolgoročnimi proračuni se programi EU iz proračuna za obdobje 2014–2020 še naprej izvajajo in državljanom EU prinašajo rezultate. Proračun EU je predvsem proračun za naložbe, ki je osredotočen na zagotavljanje dolgoročne vrednosti za EU. Pri številnih programih se še naprej dosega napredek pri doseganju zadevnih ciljev smotrnosti. Iz spodnjega diagrama je razvidno, da je pri programih, ki predstavljajo 85 % proračuna EU, velika večina kazalnikov smotrnosti v skladu z načrti. V prilogah 1 in 4 k temu poročilu so navedene podrobnejše informacije o posameznih programih in njihovi smotrnosti.

Razčlenitev proračuna za obdobje 2014–2020 po napredku pri temeljnih programih. Diagram prikazuje napredek, merjen z deležem kazalnikov, izbranih za pregled smotrnosti programa, ki so izpolnili svoje cilje ali so na dobri poti, da jih izpolnijo. Iz diagrama je na primer razvidno, da so pri programih, ki predstavljajo 60 % proračuna za obdobje 2014–2020, vsi kazalniki izpolnili svoje cilje ali so na dobri poti, da jih izpolnijo.

Vir: Evropska komisija.

Najsodobnejša zmogljivost za zadolževanje omogoča učinkovito izvajanje instrumenta NextGenerationEU

Komisija je za financiranje instrumenta NextGenerationEU v rekordnem času vzpostavila učinkovit program izdajanja obveznic. Komisija je uradno začela z delom šele v začetku leta 2021, 15. junija 2021 pa je izdala prvo obveznico, ki je bila sprejeta z velikim odobravanjem in rekordnim povpraševanjem. Komisija je do konca leta 2021 zbrala skoraj 93,5 milijarde EUR dolgoročnega financiranja, dopolnjenega s kratkoročnimi menicami EU, da bi financirala prva načrtovana izplačila državam članicam v okviru instrumenta NextGenerationEU. Te nove obveznice EU so trgi zelo dobro sprejeli, delno tudi zato, ker so prevzele vlogo varnega vrednostnega papirja, denominiranega v eurih, kar se je na trgu zahtevalo že nekaj časa. Stroški izposojanja v letu 2021 za desetletno zadolževanje so bili večinoma negativni in precej pod povprečjem stroškov izposojanja posameznih držav članic.

Instrument NextGenerationEU odraža tudi naše politične cilje glede strategije financiranja, saj bomo izdali zelene obveznice v vrednosti do 250 milijard EUR. Komisija je septembra 2021 objavila načrt za svoj program zelenih obveznic, tj. okvir za zelene obveznice NextGenerationEU ⁽¹⁴⁾. Ta okvir opisuje ureditve in pogoje za zelene obveznice v skladu z najboljšimi tržnimi praksami.

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/about_the_european_commission/eu_budget_nextgenerationeu_green_bond_framework.pdf

Potrdili so ga zunanji strokovnjaki, kar potencialnim vlagateljem zagotavlja, da bodo prihodki od izdaj zelenih obveznic EU uporabljeni za financiranje zakonitih zelenih naložb in reform.

Prva izdaja zelenih obveznic NextGenerationEU je bila v številnih pogledih uspešna. Z 12 milijardami EUR, zbranimi oktobra 2021, je bila prva izdaja EU doslej največja izdaja zelenih obveznic na svetu. Dejstvo, da je bilo zanimanje za vpis obveznic na dražbi za več kot enajstkrat večje od ponudbe, kaže na veliko povpraševanje trga po tovrstnem sredstvu. Te zelene obveznice prispevajo tudi k pospeševanju pozitivnega cikla zagotavljanja finančnih sredstev za trajnostne naložbe. Po prvi izdaji je Komisija v okviru programa zelenih obveznic EU leta 2021 zbrala še 2,5 milijarde EUR zelenih obveznic, do konca maja 2022 pa 6 milijard EUR. V naslednjih nekaj letih naj bi EU s tem programom postala največji izdajatelj zelenih obveznic na svetu, kar bo spodbudilo zeleno financiranje na splošno in povečalo privlačnost eura za svetovne vlagatelje, s tem pa tudi njegovo mednarodno vlogo.

Kljub zahtevnim tržnim razmeram v letu 2022 je bilo povpraševanje po izdajah obveznic EU še naprej veliko. Zaradi neizzvane in neupravičene ruske invazije na Ukrajino ter širšega gospodarskega ozračja so trgi obveznic v zadnjem času pod velikim pritiskom. Kljub tem zahtevnim razmeram Komisija ni imela težav pri dajanju dodatnih obveznic na trg, čeprav so se v skladu z na splošno zahtevnejšimi tržnimi razmerami stroški izposojanja povečali. Prožnost, ki jo zagotavlja diverzificirana strategija financiranja Komisije, bo Komisiji omogočila, da svoj program financiranja nadaljuje na stroškovno učinkovit način. Zelene obveznice NextGenerationEU so še naprej predmet izjemnega povpraševanja in pozitivnih povratnih informacij, delno tudi zaradi objave preglednice zelenih obveznic ⁽¹⁵⁾.

Po zahtevnem letu 2021 se bodo pritiski na proračun EU v letu 2022 še povečali

Zaradi poznega sprejetja večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 so se leta 2021 pojavili resni izzivi. Sozakonodajalca sta pravne akte, ki vzpostavljajo novo generacijo programov, sprejela šele v letu 2021. Vendar je Komisija zaradi intenzivnega pripravljalnega dela lahko brez nadaljnega odlašanja začela izvajati številne programe, zlasti tiste, ki jih neposredno upravlja sama. Na področju deljenega upravljanja je pozno sprejetje uredbe o skupnih določbah, ki določa regulativni okvir za programe v deljenem upravljanju z državami članicami (kot so skladi kohezijske politike), pomenilo, da se izvajanje novih programov ni moglo začeti leta 2021, čeprav so se priprave v praksi že začele. Medtem ko je bil proračun za leto 2021 prenesen v prihodnja leta, si Komisija z državami članicami intenzivno prizadeva za čimprejšnje sprejetje partnerskih sporazumov in programov.

Osredotočenost kohezijske politike na boj proti COVID-19 je EU omogočila hiter odziv. Dodatna prožnost, ki je bila uvedena pri kohezijskem financiranju, je EU omogočila, da je s precejšnjim pospeševanjem plačil državam članicam zelo hitro zagotovila likvidnost. Čeprav je bila preusmeritev kohezijskih sredstev nepogrešljiva pri podpori državam članicam pri reševanju nujnih potreb zaradi krize v zdravstvenem sektorju, zaposlovanju in podjetjih, zlasti malih in srednjih podjetjih, je pomenila začasno preusmeritev podpore od nekaterih dolgoročnih prednostnih naložb. Program REACT-EU, s katerim se pripravljata zeleni in digitalni prehod, je ponudil priložnost za nadomestitev take kratkoročne prerazporeditve kohezijskih sredstev, saj je omogočil nadaljevanje projektov, ki so bili pred tem ustavljeni zaradi nujnih potreb.

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu-green-bonds/dashboard_sl

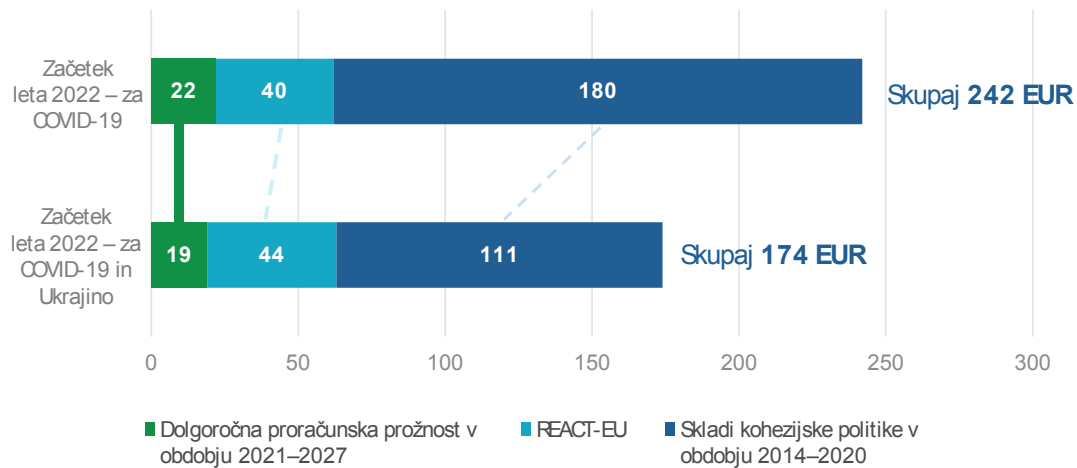
Leto 2022 bo še eno leto negotovosti in izzivov, tudi za proračun EU. Ruska invazija na Ukrajino leta 2022 je povzročila novo veliko dinamiko, ki ima globoke posledice ne le za Ukrajino, temveč tudi za EU ter njeno gospodarstvo in družbo. Hkrati se srečujemo z več drugimi izzivi: pandemije še ni konec, pojavijo se lahko nove različice, zato je nujno stalno pozorno spremljanje. Inflacija je dosegla ravni, ki niso bile zabeležene že nekaj desetletij, kar zmanjšuje dejansko finančno sposobnost proračuna EU, ki se posodablja s fiksnim deflatorjem v višini 2 %, kar je precej pod dejansko ravno inflacije. Napetosti v dobavnih verigah prispevajo k visokim inflacijskim pritiskom in vplivajo na odprto strateško avtonomijo EU na področjih, kot so mikročipi. Zdi se, da se število naravnih nesreč povečuje.

To bo dodatno obremenilo proračun EU ter njegovo upravljanje in izvrševanje, kar poudarja nujnost agende, usmerjene v krepitev odpornosti. Zaradi velike negotovosti glede razvoja vojne v Ukrajini je trenutno nemogoče oceniti višino potrebnega financiranja v Ukrajini in EU. Vendar bodo te potrebe precejšnje. Komisija se je v začetku leta 2022 osredotočila na zagotavljanje takojšnje pomoči Ukrajini in ljudem, ki bežijo iz države. Do konca maja 2022 je že izplačala celoten proračun v višini 1,2 milijarde EUR ⁽¹⁶⁾ iz novega programa nujne makrofinančne pomoči Ukrajini. Dodatna podpora je bila zagotovljena z nujnim svežnjem v višini več kot 550 milijonov EUR iz proračuna EU, ki je združeval različne ukrepe, kot so nujna in humanitarna pomoč ter pogodba o podpori za konsolidacijo države in krepitev odpornosti. Poleg tega bo iz proračuna EU zdaj mobiliziranih 800 milijonov EUR, kot je bilo obljubljeno 9. aprila in 5. maja. Komisija je 18. maja 2022 predlagala, da se Ukrajini v letu 2022 odobri nova izredna makrofinančna pomoč v obliki posojil v višini do 9 milijard EUR.

V pomoč državam članicam sta se sozakonodajalca na predlog Komisije dogovorila o podaljšanju prožnosti preostalih skladov kohezijske politike za obdobje 2014–2020, vključno s skladi REACT-EU, in skladov za notranje zadeve. Čeprav je to nujno potrebno za zagotavljanje likvidnosti in podpore, je tudi pomenilo preusmeritev ukrepov, financiranih iz kohezijskih programov in programov na področju notranjih zadev za obdobje 2014–2020, kar je povzročilo zgoraj omenjene operativne izzive.

Čeprav je bil porabljen znaten del sredstev, ki so na voljo v okviru prožnega upravljanja proračuna, je treba s preostalimi zneski reševati dve veliki krizi. Iz spodnjega diagrama je razvidno, da je bilo na začetku leta 2021 brez upoštevanja mehanizma za okrevanje in odpornost na voljo največ 242 milijard EUR za reševanje raznih izzivov, in sicer notranjih učinkov COVID-19 v EU. Na začetku leta 2022 je bilo na voljo največ 174 milijard EUR za odzivanje na trenutne učinke COVID-19 in za odpravljanje posledic ruske vojne agresije proti Ukrajini. To je zgornja mejna vrednost zneskov, dejanski razpoložljivi zneski pa so nižji. V okviru kohezijske politike, vključno s programom REACT-EU, trenutno razpoložljivi zneski, ki jih ni treba prerazporediti iz drugih prednostnih nalog in jih je mogoče uporabiti za obravnavo gospodarskih posledic COVID-19 ali kritje odhodkov za sprejem beguncev iz Ukrajine v okviru programa CARE – kohezijski ukrep za begunce v Evropi –, znašajo 17 milijard EUR, zato bi bilo treba vsak prispevek, ki presega ta znesek, preusmeriti iz drugih prednostnih nalog politike. Poleg tega dolgoročna proračunska prožnost zajema sedemletne zneske, ki torej niso na voljo za eno samo leto.

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_22_3183

Sredstva, ki so na voljo v okviru namenskih mehanizmov za prožnost in prožne uporabe kohezijskih sredstev. Vsi zneski so v milijardah EUR.

Vir: Evropska komisija.

Letne varnostne rezerve in prožnost v dolgoročnem proračunu EU so v primerjavi z letnim proračunom majhne. Varnostne rezerve in instrumenti prožnosti v novem dolgoročnem proračunu v celotnem sedemletnem obdobju skupaj znašajo največ 22 milijard EUR ali približno 3 milijarde EUR na leto. Če to številko primerjamo z letnim proračunom, ki znaša približno 170–180 milijard EUR, je prožnost manj kot 2-odstotna. Komisija je v letu 2021 lahko mobilizirala znatne zneske likvidnosti predvsem zaradi večje prožnosti obstoječih skladov kohezijske politike za obdobje 2014–2020 in razpoložljivosti instrumenta NextGenerationEU. Ko so te možnosti uporabijo, niso več na voljo, s čimer se znatno zmanjša manevrski prostor v proračunu EU. Opiranje na obsežne prerazporeditve sredstev iz obstoječih programov bi zahtevalo politične odločitve, saj bi to vplivalo na dolgoročno sposobnost proračuna EU za doseganje političnih prednostnih nalog, določenih v ciljnih posameznih programov.

Poleg tega ruska agresija proti Ukrajini povzroča izzive, za katere še ni dolgoročnih proračunskih rešitev. Vsa doslej zagotovljena podpora je bila osredotočena na obravnavanje neposrednih potreb, ki so nastale zaradi prihoda velikega števila beguncev iz Ukrajine v EU, ter zagotavljanje humanitarne in druge podpore Ukrajini in sosednjim državam. Vendar bo vojna v Ukrajini imela pomembne posledice, ki bodo močno presegale neposredne humanitarne in varnostne razmere. Ukrajina se bo morala med vojno in pozneje pri obnovi države zanašati na mednarodno podporo, kar bo zahtevalo zelo velika prizadevanja, ki bodo kratkoročno in dolgoročno povzročila velike finančne potrebe. Tudi v zvezi z novimi izzivi, kot so visoka inflacija, energetska varnost, prehranska varnost in drugi posredni učinki, so potrebne proračunske rešitve na ravni EU. Te nepredvidene potrebe, ki so nastale zaradi vojne v Evropi, močno presegajo sredstva, ki so na voljo v sedanjem večletnem finančnem okviru in instrumentu NextGenerationEU. Zato bo treba najti nove vire financiranja.

Komisija je 18. maja 2022 predlagala načrt za hitro zmanjšanje odvisnosti od ruskih fosilnih goriv REPowerEU. V načrtu REPowerEU⁽¹⁷⁾ je predlagan dodaten sklop ukrepov za varčevanje z energijo, proizvodnjo čiste energije in diverzifikacijo naše oskrbe z energijo, končni cilj pa je doseči odpornejši energetski sistem in resnično energetska unijo. Komisija je predlagala, da se načrt REPowerEU izvaja prek mehanizma za okrevanje in odpornost, predlagala pa je tudi več virov

(17) https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/repowereu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_sl

financiranja za okrepitev financiranja mehanizma v ta namen, vključno s prerazporeditvijo sredstev iz obstoječih programov in oblikovanjem novih, dodatnih virov.

Vzpostavljena so učinkovita orodja za zagotavljanje dobrega finančnega poslovanja

Za čim boljšo uporabo davkoplačevalskega denarja je treba zagotoviti, da financiranje doseže predvidene upravičence v skladu z veljavnimi pravili. Za doseg tega cilja se Komisija opira na številna orodja, ki so se v preteklih letih izkazala za ustrezna.

Sistem upravljanja in veriga odgovornosti Komisije sta prilagojena njeni edinstveni strukturi in vlogi. Kolegij komisarjev je politično odgovoren za upravljanje proračuna EU. Vsakodnevno operativno upravljanje prenese na 51 odredbodajalcev na podlagi prenosa pooblastil ⁽¹⁸⁾, ki vodijo in usmerjajo svoje službe ter so odgovorni za delež proračuna EU, ki se izvršuje v njihovi službi. Njihova letna poročila o dejavnostih vsebujejo izjavo o zanesljivosti glede uporabe sredstev, ki so jim bila dodeljena, v primeru pomanjkljivosti pa lahko k njej podajo pridržke.

Okvir notranje kontrole Komisije je bistven zaščitni ukrep za dejavnosti Komisije. To še toliko bolj velja v okviru pandemije in posledičnih ukrepov za odzivanje. Komisija je leta 2021 še naprej pozorno spremljala tveganja, ki izhajajo iz pandemije, in njihovo učinkovito blažitev. Strategija Komisije za boj proti goljufijam je imela še naprej pomembno vlogo pri preprečevanju morebitnih zlorab sredstev EU.

V letu 2021 so ustrezne službe posebno pozornost namenile prilagoditvi svojih sistemov notranjih kontrol potrebam instrumenta NextGenerationEU, bodisi z vzpostavitvijo politike na visoki ravni glede tveganja in skladnosti za dejavnosti najemanja in dajanja posojil bodisi z oblikovanjem posebnih revizijskih in kontrolnih strategij za porabo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

Komisija se v svojem okviru notranje kontrole opira na večletne strategije kontrol, ki temeljijo na razlikovanju tveganj, za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje napak in pomanjkljivosti v kontrolnih sistemih. Programi EU za porabo sredstev so po zasnovi večletni, prav tako pa z njimi povezane strategije kontrol. To pomeni, da se lahko napake odkrijejo in popravijo kadar koli do zaključka ob koncu trajanja programa. Poleg tega so strategije kontrol prilagojene različnim načinom upravljanja, vključenim akterjem, področjem politike in/ali načinom financiranja in povezanim tveganjem. To razlikovanje strategij kontrol je potrebno za zagotovitev njihove stroškovne učinkovitosti, tj. da se z njimi vzpostavi ustrezno ravnovesje med nizko stopnjo napak (učinkovitost), hitrimi plačili (uspešnost) in razumnimi stroški (gospodarnost).

Komisija in države članice vsako leto opravijo več sto tisoč preverjanj. Komisija svoje zagotovilo oblikuje od spodaj navzgor in z natančno presojo, tj. za vsak posamezni program ali drug ustrezn

⁽¹⁸⁾ Izraz „odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil“ vključuje generalne direktorje služb Komisije, vodje izvajalskih agencij, uradov, služb, projektnih skupin itd. V členu 74(1) finančne uredbe je navedeno: „Odredbodajalec je v zadevni instituciji Unije odgovoren za izvrševanje prihodkov in odhodkov v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja, tudi z zagotavljanjem poročanja o smotnosti, in za zagotavljanje, da se upoštevajo zahteve po zakonitosti in pravilnosti ter enaki obravnavi prejemnikov.“

segment odhodkov. To Komisiji omogoča, da odkrije pomanjkljivosti in napake, ugotovi temeljne vzroke sistemskih napak, sprejme ciljno usmerjene korektivne ukrepe in zagotovi, da se vse pridobljene izkušnje upoštevajo pri oblikovanju prihodnjih finančnih programov.

V kmetijstvu: 	V koheziji:
Države članice so opravile več kot 900 000 preverjanj, Komisija pa 97 revizij.	Komisija je pregledala letna poročila in mnenja za 416 programov ter opravila 61 revizij.

Rezultati kontrol Komisije potrjujejo, da se proračun EU dobro upravlja

Komisija in države članice sprejmejo ukrepe za preprečevanje in odpravljanje pomanjkljivosti in napak. Ključni preprečevalni mehanizmi Komisije so predhodne kontrole in revizije (glej Prilogo 5 v zvezku III), vključno z revizijami sistemov za odkrivanje pomanjkljivosti v sistemih upravljanja in kontrol izvedbenih partnerjev. V okviru deljenega upravljanja preverjanja in revizije izvajajo tudi organi držav članic. Kadar preprečevalni mehanizmi niso učinkoviti, države članice in Komisija odkrijejo in odpravijo napake, ki vplivajo na odhodke EU po plačilih Komisije.

Kontrole in revizije Komisije so učinkovite.

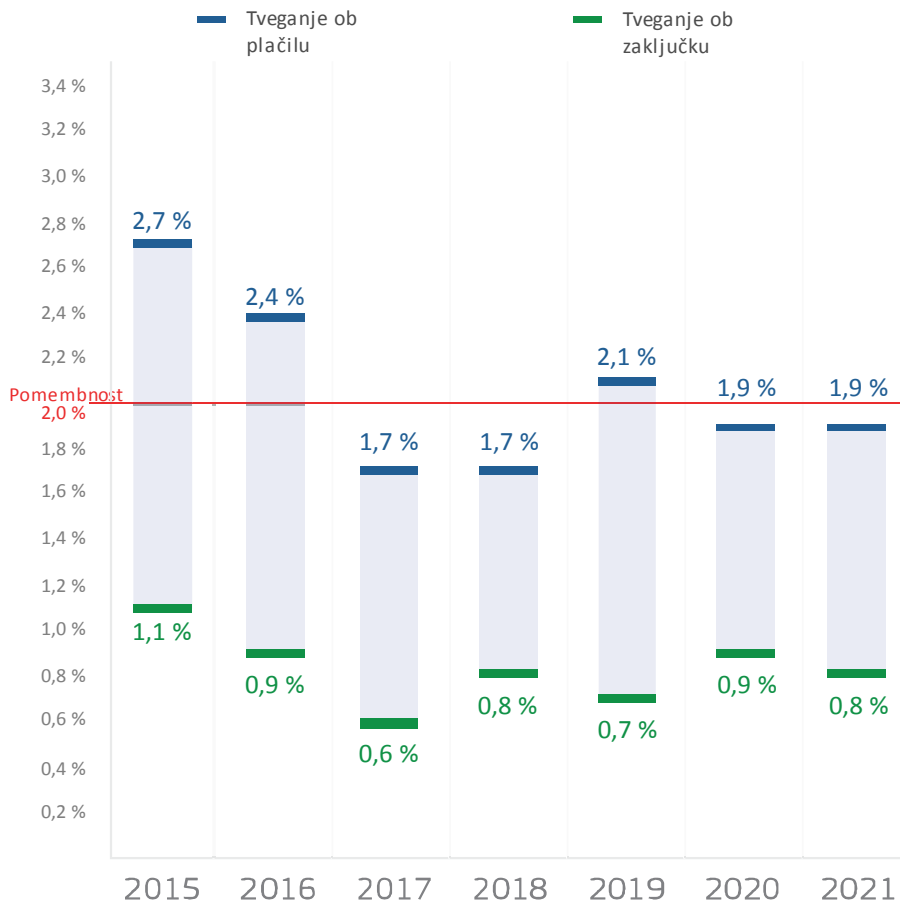
Komisija je leta 2021 na podlagi svojih kontrol in revizij izvedla preventivne in korektivne ukrepe v višini 1 063 milijonov EUR, od tega je bilo za 298 milijonov EUR preventivnih ukrepov, medtem ko so izvedeni korektivni ukrepi znašali 765 milijonov EUR. To pomeni, da skupni znesek preventivnih in korektivnih ukrepov, izvedenih za obdobje 2017–2021, znaša 26 milijard EUR. Poleg tega so države članice v letu 2021 same izvedle preventivne in korektivne ukrepe v skupnem znesku 4 557 milijonov EUR, delno na podlagi revizij Komisije.

Na splošno je tveganje ob plačilu pod 2-odstotnim pragom pomembnosti. Komisija ocenjuje, da po preventivnih kontrolah preostala stopnja napake – tj. tveganje ob plačilu – znaša 1,9 % ⁽¹⁹⁾. Ta rezultat je podoben tistemu iz leta 2020. Glede na večletno naravo programov financiranja si Komisija močno prizadeva za izvajanje kontrol po plačilih in izvajanje popravkov do zaključka programov. Ta prizadevanja se odražajo v ocenjenem tveganju ob zaključku ⁽²⁰⁾, ki ustreza tveganju ob plačilu, zmanjšanemu za napovedane prihodnje popravke Komisije.

⁽¹⁹⁾ Ta rezultat ne vključuje odhodkov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, za katere so rezultati kontrol razkriti ločeno na podlagi kvalitativne ocene.

⁽²⁰⁾ V primeru skupne kmetijske politike se namesto tega uporablja izraz „ocenjeni končni tvegani znesek“, da bi se bolje upoštevalo dejstvo, da za ukrepe Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada ni določene točke zaključka.

Za leto 2021 je tveganje ob zaključku ocenjeno na 0,8 %. Ker je to pod pragom 2 %, ki ga uporablja tudi Evropsko računsko sodišče, Komisija meni, da je proračun kot celota učinkovito zaščiten. To potrjuje mnenje notranjega revizorja ⁽²¹⁾.

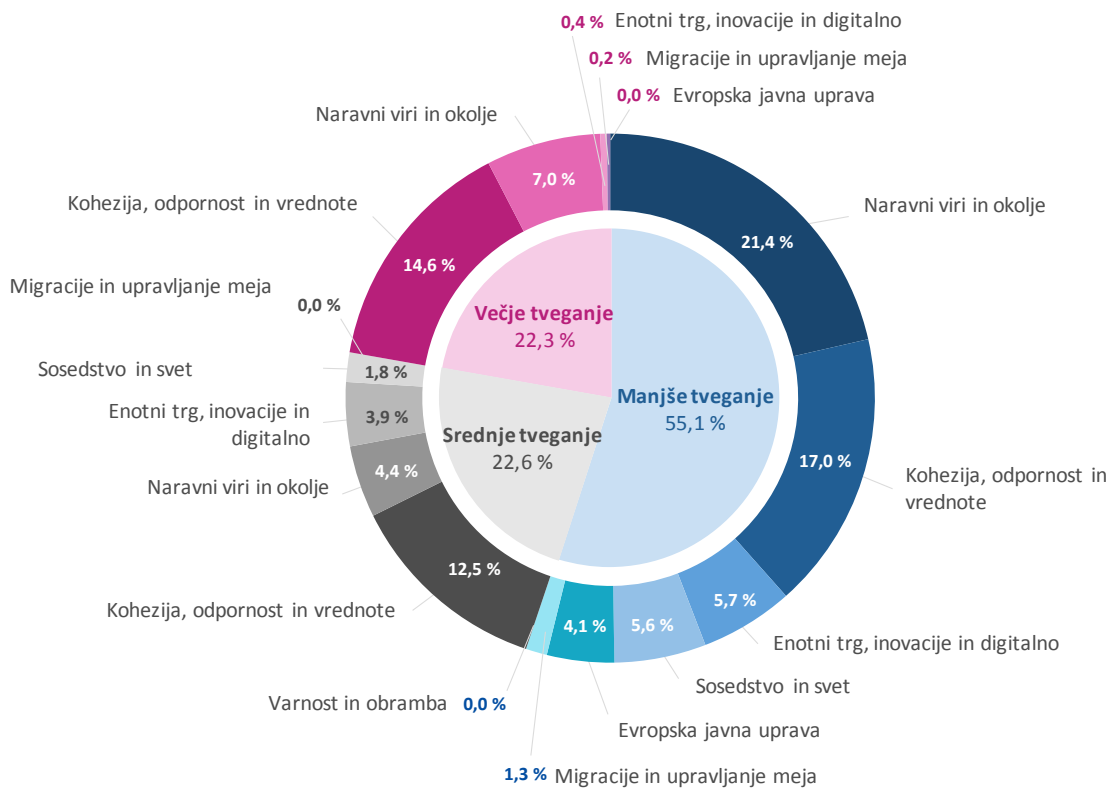

Tveganje ob plačilu in zaključku za Evropsko komisijo za obdobje 2015–2021.

Vir: Evropska komisija, letna poročila o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU za obdobje 2015–2021.

Kljub temu na splošno dobremu rezultatu Komisija opredeli, pri katerih programih je večja stopnja tveganja, kar ji omogoča, da svoje ukrepe usmeri tja, kjer je to najbolj pomembno. Zaradi podrobne analize ima trdne dokaze o različnih stopnjah tveganja za odhodke EU. Na podlagi tveganja ob plačilu so odhodki razdeljeni na segmente z manjšim (pod 1,9 %), srednjim (med 1,9 % in 2,5 %) in večjim tveganjem (nad 2,5 %). Za naravne vire in kohezijo se ta analiza izvaja tudi na ravni posameznih plačilnih agencij in programov v državah članicah, s čimer se lahko prikaže, da se stanje po programih razlikuje. To Komisiji tudi omogoča, da obravnava specifične pomanjkljivosti tudi pri politikah, pri katerih je tveganje na splošno majhno, kot je skupna kmetijska politika.

⁽²¹⁾ Glej Prilogo 2, oddelek 3.2 Delo Službe za notranjo revizijo in splošno mnenje.

Evropska komisija je kategorizacijo odhodkov razvrstila v segmente z večjim, srednjim in manjšim tveganjem kot deleže skupnega zneska ustreznih odhodkov za leto 2021.

Vir: Evropska komisija.

Natančneje, naslednje vključuje odhodke z večjim tveganjem: nekateri programi: za sklade kohezijske politike, ki kažejo resne pomanjkljivosti in/ali katerih najvišje stopnje napake presegajo 2,5 %; programi v skladih kohezijske politike in plačilne agencije: za neposredna plačila in tržne ukrepe v zvezi s kmetijstvom ter ukrepi za razvoj podeželja, katerih stopnje napak presegajo 2,5 %, in odhodke v zvezi s kompleksnimi nepovratnimi sredstvi v okviru drugih programov financiranja. Kadar stopnja tveganja ostaja visoka, se o tem pregledno poroča z izdajo pridrzkov. Za leto 2021 je bilo izdanih 16 pridrzkov s skupnim finančnim vplivom v višini 987 milijonov EUR, kar je manj kot 1 % skupnih odhodkov. Ti pridrški so ključni v verigi odgovornosti. Poudarjajo nastale izzive in slabosti ter ukrepe, predvidene za njihovo reševanje.

Poleg uporabe finančnih popravkov in izterjav Komisija sprejema ukrepe za odpravo slabosti, ki povzročajo srednja in večja tveganja. Ti vključujejo komunikacijo, usmerjeno v upravičence, pri katerih so napake najpogostejše, širšo uporabo poenostavljenih oblik nepovratnih sredstev, boljše kontrole in krepitev zmogljivosti nacionalnih organov, ki imajo pomanjkljivosti v svojih sistemih upravljanja in kontrol.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je prešel v izvedbeno fazo

Mehanizem za okrevanje in odpornost, ki je bil vzpostavljen na začetku leta 2021, je nov instrument izjemne inčasne narave, ki temelji na smotrnosti in je namenjen okrevanju EU. Namen tega mehanizma, ki ima skupna sredstva v višini 723,8 milijarde EUR (v tekočih cenah) – 33 milijard EUR v obliki nepovratnih sredstev in 385,8 milijarde EUR v obliki posojil – je ublažiti socialne in gospodarske posledice pandemije COVID-19 ter spodbujati dolgotrajno okrevanje, ki zajema zeleni in digitalni prehod. Države članice so upravičenke do sredstev, ki se izplačajo na podlagi doseganja vnaprej določenih mejnikov in ciljev.

V letu 2021 je Komisija pozitivno ocenila 22 načrtov za okrevanje in odpornost, ki jih je nato sprejel Svet. Za te načrte je bilo skupno dodeljenih 291 milijard EUR v obliki nepovratnega financiranja in 154 milijard EUR v obliki posojil. Teh 22 načrtov za okrevanje in odpornost vključuje več kot 3 700 ukrepov (približno tretjina se jih nanaša na reforme in dve tretjini na naložbe) ter več kot 5 100 mejnikov in ciljev, ki jih je treba izpolniti do leta 2026.

Financiranje se izplača v več obrokih, ko so doseženi mejniki in cilji, h katerim so se zavezale države članice. Leta 2021 je Komisija 20 državam članicam ⁽²²⁾ izplačala 54 milijard EUR v obliki plačil predhodnega financiranja, kar je pripomoglo k začetku izvajanja naložbenih in reformnih ukrepov iz načrtov držav članic za okrevanje in odpornost. Komisija je pred koncem leta 2021 prvi znesek za mejnike in cilje v višini 10 milijard EUR izplačala Španiji, potem ko je novembra 2021 prejela njen zahtevek za plačilo.

Ker je mehanizem instrument, ki temelji na smotrnosti, sta zakonitost in pravilnost plačil Komisije odvisni od dejanskega doseganja mejnikov in ciljev. Države članice so v prvi vrsti odgovorne za zaščito finančnih interesov EU, vključno s preverjanjem skladnosti z veljavnim pravom EU in nacionalnim pravom. V ta namen vzpostavijo ustrezne okvire kontrol na nacionalni ravni, zlasti za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij, korupcije in nasprotij interesov ter preprečevanje dvojnega financiranja.

Zato so kontrole Komisije osredotočene na zadovoljivo doseganje dogovorjenih mejnikov in ciljev. Da bi Komisija zagotovila dobro finančno poslovanje, se opira na kontrole držav članic in jih po potrebi dopolnjuje v naslednjih treh fazah.

- Komisija med ocenjevanjem načrtov za okrevanje in odpornost oceni sisteme kontrol držav članic in države članice pozove, naj v načrte vključijo dodatne mejnike za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti pred prvim plačilom.
- Komisija med izvajanjem mehanizma oceni, ali so bili mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni ter ali so bili izpolnjeni vsi drugi pogoji za izplačilo. V nasprotnem primeru se plačila začasno ustavijo ali sorazmerno zmanjšajo. Komisija revidira tudi delovanje sistemov upravljanja in kontrol držav članic za zaščito finančnih interesov EU ter zlasti ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje primerov goljufij, korupcije, nasprotij interesov in dvojnega financiranja.

⁽²²⁾ Irska ni zaprosila za predhodno financiranje, Finska pa je plačilo prejela le januarja 2022.

- Po izplačilih lahko Komisija izvede naknadne kontrole in revizije ⁽²³⁾, da preveri doseganje mejnikov in ciljev. Komisija lahko v primeru suma resnih nepravilnosti opravi tudi *ad hoc* revizije. Po potrebi bo izterjala sorazmerne zneske ali zahtevala predčasno odplačilo posojil.

Da bi Komisija ocenila stopnjo tveganja, povezano z dejavnostmi, kvalitativno oceni rezultate revizij in kontrol na ravni držav članic in Komisije. V okoliščinah, ko plačila temeljijo na kvalitativni oceni izpolnjevanja mejnikov in ciljev ter ko so ti mejniki in cilji zelo raznoliki, rezultatov kontrol ni mogoče ekstrapolirati. Zato za razliko od drugih programov financiranja ni mogoče opredeliti smiselne stopnje napake na podlagi statističnih metod.

Na podlagi pozitivne ocene dokazov o izpolnitvi mejnikov v zahtevku za plačilo je **odredbodajalec na podlagi prenosa pooblastil potrdil, da ima razumno zagotovilo** o zakonitosti in pravilnosti posameznih plačil v letu 2021 v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

Sklepna ugotovitev o upravljanju

Komisija zagotavlja, da proračun EU služi državljanom. Zaradi učinkovitih orodij in proaktivnega upravljanja proračuna EU je Komisija lahko izpolnila svoje politične cilje in se odzvala na več izzivov. Komisija je svojim upravičencem, izvedbenim partnerjem in državam članicam zagotovila potrebno stopnjo prožnosti, hkrati pa poskrbela za dobro finančno poslovanje in ohranila ustrezno raven zanesljivosti upravljanja proračuna EU.

Vsi odredbodajalci na podlagi prenosa pooblastil so predložili razumno zagotovilo, čeprav je bilo to po potrebi izraženo s pridržki. Letna poročila o dejavnostih kažejo, da so vse službe Komisije vzpostavile trdne notranje kontrole in zagotavljajo dokaze o prizadevanjih za izboljšanje stroškovne učinkovitosti, dodatno poenostavitev pravil in ustrezno zaščito proračuna pred goljufijami, napakami in nepravilnostmi.

Kolegij komisarjev na podlagi zagotovil in pridržkov v letnih poročilih o dejavnostih in ob upoštevanju mnenja notranjega revizorja sprejema to *Letno poročilo o upravljanju in smotnosti izvrševanja proračuna EU za proračunsko leto 2021* in prevzema skupno politično odgovornost za upravljanje proračuna EU.

⁽²³⁾ V skladu s sporazumom o financiranju se lahko naknadne revizije izvedejo do pet let od datuma po izvedbi zadnjega plačila.

Prihodnji razvoj: napovedi za leto 2022 in pozneje

Zaradi nenehnih velikih izzivov je še naprej ključno tesno sodelovanje z drugimi institucijami EU in državami članicami. Podobno kot pri pandemiji je zaradi dramatičnega dogajanja v Ukrajini potreben in upravičen močan in usklajen odziv na ravni EU kot nepogrešljivo dopolnilo delu držav članic.

Omejitve večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 bodo pomenile izzive za EU pri njenem celostnem odzivu na razmere po ruski invaziji na Ukrajino. Komisija si prizadeva zagotoviti, da se vsak euro v proračunu EU porabi z največjim možnim učinkom, tudi s prerezporejanjem in ponovnim določanjem prednostnih nalog, kadar se pojavijo nepredvideni izzivi. Vendar obstajajo omejitve glede tega, kaj je mogoče doseči v okviru omejitev sedanjega večletnega finančnega okvira. Velik del prožnosti proračuna je bil že uporabljen za odzivanje na številne krize, zato bo manj prostora za odzivanje na prihodnje krize. Zato je treba nujno razmisliti o tem, kako zagotoviti, da se bo proračun EU lahko odzval na številne zahteve in pričakovanja, ki so mu bile naložene v teh izjemno turbulentnih časih.

Komisija je predlagala ciljno usmerjeno revizijo finančne uredbe ⁽²⁴⁾. Glede na to, da je v zvezi s spremembami, ki jih je prinesla revizija leta 2018, potreben čas, preden bodo začele v celoti učinkovati, je ta predlog osredotočen na uskladitev z novim dolgoročnim proračunom, nekatere izboljšave kriznega upravljanja na podlagi spoznanj, pridobljenih med krizo zaradi COVID-19, in okrepljeno zaščito finančnih interesov EU.

Komisija izpolnjuje svojo zavezo, da bo državam članicam še naprej zagotavljala enotno orodje za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja (Arachne). Organe, pristojne za programe, podpira pri opredelitvi tveganj za odhodke tako, da je prilagodila orodje, ki je bilo državam članicam na voljo v prejšnjem finančnem okviru. Še naprej bo zagotavljala podporo državam članicam, da bi omogočila njegovo učinkovito uporabo. V okviru sedanje revizije finančne uredbe je predlagala okrepitev uporabe tega orodja za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja.

Sodišče je 16. februarja 2022 potrdilo veljavnost Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o **splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna EU**, ki sta jo izpodbijali dve državi članici, Madžarska in Poljska. Komisija je marca 2022 sprejela smernice za uporabo te uredbe. Na podlagi dela, opravljenega v letu 2021, je Komisija aprila 2022 kot naslednji korak Madžarski poslala prvo obvestilo v skladu s splošnim režimom pogojenosti, s čimer je sprožila postopek, ki bi lahko privedel do uvedbe ukrepov proti državi članici zaradi kršitev načel pravne države. Komisija stalno spremlja razmere v državah članicah in bo začela postopek v skladu z uredbo o pogojenosti, če bodo izpolnjeni pogoji.

⁽²⁴⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (prenovitev), COM(2022) 223.

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct centres. You can find the address of the centre nearest you online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

On the phone or in writing

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696,
- via the following form: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_en.

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website (european-union.europa.eu).

EU publications

You can view or order EU publications at op.europa.eu/en/publications. Multiple copies of free publications can be obtained by contacting Europe Direct or your local documentation centre (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

EU open data

The portal data.europa.eu provides access to open datasets from the EU institutions, bodies and agencies. These can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes. The portal also provides access to a wealth of datasets from European countries.

